فصل‌نامه‌ی مطالعات توسعه‌ی اجتماعی-فرهنگی، دوره‌ی یازدهم، شماره‌ی ۳، زمستان ۱۴۰۱، صفحات۱۲۲-۸۹

مقاله پژوهشی

مطالعهٔ سرمایهٔ اجتماعی بین نسل‌ها در تویسرکان[1]

عنایت سوری[2]؛ امید علی احمدی[3] ؛ محمدحسین اسدی[4]

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۲۶ تاریخ پذیرش: **۱۴۰۱/۱۱/۲۷**

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی مطالعهٔ میان‌نسلی سرمایهٔ اجتماعی در بین زنان و مردان تویسرکان می‌پردازد. روش تحقیق، پیمایش و جامعهٔ آماری شامل زنان و مردان بالای ۱۵ سال تویسرکان در سال ۱۳۹۹ است. با توجه به جدول مورگان و کرجسی، ۳۹۲ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند و پرسش‌نامهٔ محقق ساخته را پاسخ دادند. روایی با روش‌های توافق متخصصان، صوری و سازه به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۶ و ۰/۸۴ برآورد شد؛ همچنین پایایی با روش همسانی درونی ۰/۸۲ به دست آمد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS-26 و به کمک تحلیل واریانس یک‌طرفه و t مستقل تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین هر سه نسل و بین زن و مرد از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. نسل مسن، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. بین متغیرهای میان‌نسلی، جنسیت، گروه‌های سنی، میزان درآمد، نوع شغل، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، محل زندگی، سن ازدواج، حضور در اجتماع و متغیر سرمایهٔ اجتماعی رابطه وجود دارد؛ بین‌نسل‌های مختلف از نظر حضور در اجتماع، آزادی‌های فردی و اجتماعی، اعتماد اجتماعی و تحرک اجتماعی تفاوت وجود دارد؛ بین زنان و مردان از نظر متغیرهای تحرک اجتماعی و حضور در اجتماع تفاوت وجود دارد. لذا، توجه به شکاف نسلی در پرتو سرمایهٔ اجتماعی اهمیت ویژه دارد.

واژه‌های کلیدی: شکاف میان‌نسلی؛ سرمایهٔ اجتماعی؛ تحرک اجتماعی؛ انسجام اجتماعی.

---

۱. این مقاله برگرفته از رسالهٔ دکتری نویسندهٔ نخست با عنوان «مطالعهٔ میان‌نسلی سرمایهٔ اجتماعی در بین زنان و مردان شهر تویسرکان» است.

۲. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد آشتیان، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکزی، ایران.
enayat.souri1973@gmail.com

۳. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد آشتیان، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکزی، ایران (نویسندهٔ مسؤول).
omidaliahmadi@azad.ac.com

۴. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد آشتیان، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکزی، ایران
assadi2001@yahoo.com

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

طرح مسأله

شکاف نسلی مفهومی بسیار گسترده و پیـچیده است که محدودهٔ تحلیل و بـررسی آن شامل اختلاف‌های روانی، اجتماعی و فرهنگی از یک طرف و تفاوت در بینش و آگاهی، اعتقادها، پندارها، انتظارها، جهت‌گیری‌های ارزشی و الگوهای رفتاری میان دو یا چند نسل از طرف دیگر است کـه ایـن امور را به‌طور همزمان در یک جامعه مورد بررسی و کاوش قرار می‌دهد. از دیرباز تاکنون این موضوع از سوی بیشتر جامعه‌شناسان، روان‌شناسان، روان‌شناسان اجتمـاعی، مردم‌شناسان فرهنگی و صاحبان اندیشه‌های سیاسی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در صورتی که انتقال فرهنگ و ارزش‌ها با مشکل مواجه شود یکی از پیامدهای آن، شکل‌گیری پدیدهٔ تلخ اجتماعی شکاف ارزشی درون خانواده و بین نسل‌ها خواهد بود. این مسأله می‌تواند سرمایه‌ی اجتماعی را تحت تأثیر خود قرار دهد. سرمایه‌ی اجتماعی، مانند سرمایه فیزیکی و سرمایه‌ی انسانی کاملاً تعویض‌پذیر نیست اما نسبت به فعالیت‌های بخصوصی تعویض‌پذیر است (کلمن[1]، ۱۳۷۷: ٤٦٢). سرمایهٔ اجتماعی از نظر بوردیو، ابزاری است که وضعیت گروه و در نتیجه فرد را بازتولید می‌کند. از این جهت می‌توان رویکرد او را ابزاری و در نهایت فردگرایانه نامید. بوردیو بر قابلیت تبدیل انواع مختلف سرمایه تأکید دارد، ولی سرمایهٔ اقتصادی را ریشهٔ انواع دیگر سرمایه می‌داند؛ بنابراین به کمک سرمایهٔ اجتماعی، کنشگران قادرند به‌طور مستقیم به منابع اقتصادی دست یابند، از سوی دیگر، به دست آوردن سرمایهٔ اجتماعی مستلزم سرمایه‌گذاری سنجیده هم در منابع اقتصادی و هم منابع فرهنگی است. سرمایهٔ اجتماعی تأثیر عمیقی در عرصه‌های مختلف زندگی بشر و توسعهٔ آن دارد. این سرمایه ویژگی تعاملات اجتماعی در یک سازمان را انعکاس می‌دهد و موجب استفادهٔ بهتر از منابع فیزیکی، مالی و انسانی سازمان می‌شود. استفاده از مفهوم سرمایهٔ اجتماعی با توجه به روند جهانی‌شدن و تضعیف نقش دولت‌های ملی، به‌عنوان راه‌حلی اجراشدنی در سطح اجتماعات محلی برای مشکلات توسعه، مورد توجه سیاست‌گذاران و مسؤولان سیاست اجتمـــاعی قرارگرفته است (فوکویاما، ۱۳۸۵).

بوردیو در زمینهٔ جامعه‌شناسی فرهنگ، به مفهوم نسل و شکاف نسلی پرداخته است. افرادی که هم‌دوره‌ای هستند و در زمان حال زندگی می‌کنند، فرهنگ مشترک دارند. فرهنگ مشترک، کارکردی برای آنها دارد که با حافظهٔ جمعی ارتباط دارد. این شرایط، ترکیب هم‌دوره‌ای را در طول یک دورهٔ خاص تعیین می‌کند که تعریف‌کنندهٔ نسل واحد می‌باشد. در این تعریف، توجه خاصی به ایدهٔ فرهنگ جمعی و مشترک می‌باشد، احساسات، رجحان‌ها، خلق‌وخوی و مجموعه‌ای از اعمال از

[1] Coleman

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

قبیل فعالیت‌های ورزشی و فعالیت‌های تفریحی، حافظهٔ جمعی، فرهنگ یا سنت نسلی را تعیین می‌کند که با مدیریت منابع نسلی در طول زمان و فضا ملاحظه می‌شود. افزون بر مشارکت در فرهنگ جمعی مشترک، نسل ممکن است به عنوان هم‌دوره‌ای شناخته شود. در این شرایط، دستیابی راهبردی به منابع از راه آداب و رسوم و مراسم به دست می‌آید (بوردیو، ۱۳۸۵: ۳۳). موضوع سرمایهٔ اجتماعی در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در بعد نظری و تجربی مورد توجه صاحب‌نظران و پژوهشگران قرارگرفته است، با این‌وجود، همچنان با ابهامات و حتی نوعی آشفتگی و بی‌نظمی در مجموعهٔ یافته‌ها روبه‌رو است.

بر همین اساس، به‌منظور دستیابی به چارچوب مفهومی جامع، مروری بر دیدگاه‌های نظری و منابع تجربی و تحلیل یافته‌های آنان ضروری به نظر می‌رسد. از طرفی مسألهٔ شکاف بین‌نسلی، به‌عنوان یک پدیدهٔ اجتماعی، مشکلات و چالش‌های خاص خود را دارد. در همین راستا پرداختن به این موضوع اهمیت ویژه‌ای دارد و در عین حال توجه مسؤولان مربوطه به این امر را می‌طلبد. در کنار این خانواده‌ها نیز بایستی نسبت به مسألهٔ شکاف بین‌نسلی حساسیت داشته باشند و الزامات این پدیده را به خوبی درک نمایند تا بتوانند با آن کنار بیایند و راهکارهای مناسب را اتخاذ کنند. در واقع، شکاف نسل‌ها، جامعه را از تکاپو و اشتیاق نسل‌های جوان و تازه‌نفس محروم می‌کند و عرصه را بر خلاقیت و نوآوری تنگ می‌کند. جامعه را از تبدیل شدن به یک پیکر واحد باز می‌دارد و انسجام سازندهٔ آن را برهم می‌زند. تجربه‌های پر سابقه و مهارت‌های ارزشمند رفتاری و عملکردی نسل‌های زنجیروار را عقیم می‌گذارد و راه‌های پیشرفت را مسدود می‌کند. فضای اعتماد را از بین می‌برد و منافع فرد را بر مصالح جمعی مقدم جلوه می‌دهد. شکاف نسل‌ها در میان اعضای خانواده، اختلاف و پرخاشگری به وجود می‌آورد و بحران‌های بیرونی را به محیط امن و آرام خانواده می‌کشاند. بر عصبیت اجتماعی می‌افزاید و موضع‌گیری افراد و گروه‌های سنی علیه یکدیگر را در عرصه‌های مختلف موجب می‌شود. پیوندهای عاطفی را که لازمهٔ حیات اجتماعی انسان است به تدریج ضعیف می‌کند و بیگانگی افراد یک خانواده، فامیل، محله و شهر را با یکدیگر رقم می‌زند. به‌طور کلی می‌توان گفت شکاف نسل‌ها بحرانی است که بحران می‌آفریند و بروز آسیب‌های اجتماعی را سرعت می‌بخشد و تسهیل می‌کند. بنابراین نگاه نافذ و بلندمدت، همراه با برنامه‌های مدون و کارشناسی شده از جمله راه‌های کاهش آسیب‌های تربیتی و اخلاقی شکاف بین‌نسلی است (مینقی‌اقدم، ۱٤۰۱).

همتراز نبودن سطح تحصیلات والدین با فرزندان، نبود درک متقابل میان فرزندان و والدین و ناآشنایی والدین با ویژگی‌های شخصیت و نیازهای دوران بلوغ فرزندان، از مهم‌ترین مصادیق شکاف بین نسلی است. این شکاف موجب شده است تا رفتارهای مناسب و متناسب با انتظارها و توقع‌ها

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

میان والدین و فرزندان حاصل نشود و فرزندان با سرکوب غرایز و خواسته‌های خود روبه‌رو شوند و گفتمانی منطقی میان والدین و فرزندان در جریان نباشد. در همین راستا پژوهش حاضر با پژوهش‌های انجام شدهٔ داخلی و خارجی پیشین (گلاف[1]، ۲۰۱۳؛ ادهمی، ۱۳۹۶؛ حقیقتیان و غفاری، ۱۳۸۹؛ زارع شاه‌آبادی، ۱۳۹۵) تفاوت‌هایی دارد، چراکه تاکنون دربارهٔ این موضوع به این صورت و با این روش، پژوهشی انجام نشده است. مطالعات پیشین با مشکلاتی روبه‌رو بوده است و در این پژوهش تلاش شد که این مشکلات بررسی شود، همچنین مکان پژوهش شهر تویسرکان و زمان آن سال ۱۳۹۹ می‌باشد. با توجه به توضیحاتی که پیرامون متغیرهای مطرح شده در این پژوهش ارائه گردید و با توجه به این مسأله که پژوهشی در مورد مطالعهٔ میان‌نسلی سرمایهٔ اجتماعی و بررسی متغیرهای تأثیرگذار آن همچون قشر اجتماعی، جنسیت، درآمد، سن، تحصیلات، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی بر سرمایهٔ اجتماعی، پژوهش جامع و کاملی تاکنون انجام نشده است، این پژوهش اولین پژوهش در نوع خود می‌باشد که در مورد مطالعهٔ بین‌نسلی سرمایهٔ اجتماعی در شهر تویسرکان در سال ۱۳۹۹ انجام گرفته است، لذا پرسش اصلی پژوهش حاضر آن است که سرمایهٔ فرهنگی و ابعاد سرمایهٔ اجتماعی (مشارکت، انسجام، و اعتماد اجتماعی) در بین زنان و مردان شهر تویسرکان با توجه به تفاوت میان‌نسلی چگونه است؟

پیشینهٔ تحقیق

پژوهش ادهمی و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان «ترجیحات ارزشی بین‌نسلی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر سنندج» به بررسی ۳۶۷ شهروند سنندجی پرداخته است. روش پژوهش به صورت پیمایشی و اسنادی بود. نتایج نشان می‌دهد که میزان ترجیحات ارزشی افراد جوان و میانسال تفاوت معناداری با هم ندارد، اما میزان ترجیحات ارزشی افراد جوان و پیر و افراد میانسال و پیر با یکدیگر تفاوت معناداری دارد.

غفاری و حقیقتیان (۱۳۹۵) پژوهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر سرمایهٔ فرهنگی عینیت‌یافته بر تحرک اجتماعی میان‌نسلی در شهر گرگان» با روش پیمایشی مبتنی بر همبستگی انجام دادند. در این پژوهش، ۳۸٤ شرکت‌کننده مورد بررسی قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که بین سرمایهٔ فرهنگی عینیت‌یافته با تحرک اجتماعی میان‌نسلی افراد در شهرگرگان، رابطه وجود ندارد و تفاوت جنسیتی در میزان تحرک اجتماعی وجود دارد که به نفع مردان است.

[1] Gelauff

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

زارع شاه آبادی و طاهر (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان «مطالعهٔ بین‌نسلی سبک زندگی دختران و مادران شهر یزد» به بررسی دیدگاه ۳۸٤ شرکت‌کننده پرداختند. روش پژوهش پیمایشی مقطعی بود. نتایج نشان می‌دهد به علت توسعهٔ فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات و تنوع روزافزون کالاها و خدمات موجب تفاوت تجارب و آموزش‌های نسل فعلی از نسل قدیم و کاهش میزان بازتولید ارزش‌های اجتماعی در جامعه جدید می‌گردد.

علامه (۱۳۹۵) در مطالعهٔ خود با عنوان «بررسی تأثیر سرمایهٔ فکری، با نقش میانجی مدیریت دانش و سرمایهٔ فرهنگی بر عملکرد سازمان از منظر مدل مورد مطالعه: شرکت گاز استان اصفهان» از سرمایهٔ اجتماعی و دانش، به عنوان مهم‌ترین دارایی‌های ناملموس نام برده است. این دارایی‌ها تأثیر به‌سزایی در موفقیت و بقای یک سازمان دارند. برای بررسی ارتباط سرمایهٔ اجتماعی و سرمایهٔ فکری در شرکت پلی اکریل ایران، از روش همبستگی استفاده شده است. ایشان داده‌های پژوهش را از طریق پرسشنامه و از بین نمونه ۱۲۰ نفری از کارکنان شرکت پلی اکریل ایران که به صورت تصادفی انتخاب‌شده‌اند، جمع‌آوری کردند. روش پژوهش از نوع میدانی (همبستگی) و روش تحلیل داده‌ها به صورت مدل معادلات ساختاری بود. نتایج پژوهش آنها نشان داد که سرمایهٔ اجتماعی تأثیر معناداری بر سرمایهٔ فکری دارد. از این‌رو، پیشنهاد می‌کنند که سرمایهٔ فکری و اجتماعی برای افزایش مزیت رقابتی شرکت و بهبود عملکرد سازمان ارتقا یابد.

ایمان و سروش (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «مقایسهٔ بین نسلی سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی در دسترس زنان در شیراز» نشان دادند که سرمایهٔ فرهنگی نسل حاضر در مقایسه با نسل گذشته بسیار افزایش یافته است. سرمایهٔ اجتماعی کم شده است و سرمایهٔ اقتصادی تغییری نکرده است. نتایج پژوهش همچنین گویای این مطلب است که متغیرهای زمینه‌ای و ساختاری با انواع سرمایه رابطهٔ معناداری دارند. با کنترل این متغیرها مشخص شد که سرمایهٔ فرهنگی فارغ از متغیرهای زمینه‌ای و ساختاری بین دو نسل، افزایش‌یافته است اما سرمایهٔ اجتماعی خارج از ساختار طبقاتی جامعه، تفاوت معناداری بین دو نسل نداشته است. سرمایهٔ اقتصادی نیز در امتداد خطوط طبقاتی توزیع شده است و ارتباطی به پویایی‌های نسلی ندارد. نتایج پژوهش در پرتو نظریه‌ها و پژوهش‌های انجام شده تبیین شده‌اند. این پژوهش با روش علی–مقایسه‌ای و در بین ۳۸٦ زن شیرازی انجام شد.

سوریاچ و مورنو[1] (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «نقش دارایی‌های نامشهود در رشد اقتصادی منطقه‌ای» به این نتیجه رسیدند که دارایی‌های ناملموس نقش مهمی در توضیح رفتار بنگاه‌ها و

1. Suriach & Moreno

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

مسیرهای رشد اقتصادی در سطح منطقه‌ای در اروپا ایفا می‌کند. این پژوهش با روش کتابخانه‌ای انجام شد.

بادبورن و کوکز[1] (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان «دارایی‌های نامشهود و سرمایهٔ اجتماعی، فکری و فرهنگی: خاستگاه‌ها، کارکردها و ارزش» و بررسی ۱۵ مورد از شرکت‌های خدماتی در انگلستان در یک مطالعهٔ موردی به بررسی فرضیات خود پرداختند. روش پژوهش کیفی بود. در این پژوهش از مفهوم سرمایهٔ اجتماعی، سرمایهٔ فکری و سرمایهٔ فرهنگی به‌عنوان ابزارهای تحلیلی برای تفسیر داده‌های مربوط به دارایی‌های ناملموس استفاده شد. نتایج این بررسی نشان می‌دهد که سازمان‌ها برای این دارایی‌ها ارزش قائل هستند؛ اما تعداد کمی از این بنگاه‌ها ارزش این دارایی‌ها را اندازه‌گیری و منافع آن را ارزیابی می‌کنند.

گلاف[2] (۲۰۱۳) با بررسی «سرمایه‌ی اجتماعی: دارایی ضروری در اقتصاد دانش‌بنیان» به این نتیجه رسیدند که سرمایهٔ اجتماعی به مبادله و آموزش مهارت‌ها کمک می‌کند، جریان دانش را در بین گروه‌های مختلف در یک شرکت افزایش می‌دهد و ریسک فاش شدن اطلاعات شرکت را کاهش می‌دهد. از این‌رو، بنگاه‌هایی که در فعالیت‌ها و هنجارهایی که آموزش مهارت‌ها را در بین کارکنان تشویق می‌کند، سرمایه‌گذاری می‌کنند، بهتر از دیگران عمل می‌کنند. این پژوهش با روش کیفی انجام شد و ۱۵ شرکت هدف را مورد بررسی قرار داد.

چانگ[3] (۲۰۰۹) در پژوهش خود با عنوان «رابطهٔ بین مهارت‌های تفکر انتقادی معلمان دبیرستان با سواد اطلاعاتی و ادغام آنها از فناوری اطلاعات در برنامه درسی در تایوان» نشان داد که رفتارهای فرزندی بین دو گروه، تفاوت‌های معنی‌داری را نشان می‌دهد، فرزندانی که با والدین‌شان در یک منزل زندگی نمی‌کنند، تمایل زیادی به فراهم آوردن پول و کمک مالی به والدین‌شان دارند. در این مطالعه از مدل انسجام بین‌نسلی پیشنهاد شده توسط بنگستون و سیلورستن[4] و ابعاد معاشرتی، تبادل کارکردی، نزدیکی احساسی و هنجارهای فرزندی برگرفته شده از مدل روابط بین نسلی در این پژوهش استفاده شده است؛ بر این اساس، محققان، پنج نوع رابطه را به دست آوردند؛ روش پژوهش از نوع همبستگی بود: مدل پیوند محکم از روابط بین‌نسلی که سطح بالایی از تماس رودررو، مبادلهٔ کارکردی و احساس نزدیکی را نشان می‌دهد. مدل دوستانه که متفاوت از مدل پیوند محکم در احساس مسؤولیت و وظیفه نسبت به والدین است و نسبت به آن حس مسؤولیت کمتری دارد. مدل جدا که در همهٔ شاخص‌های ذکر شده به جز فراوانی تماس، سطح پایینی دارد.

1. Badburn & Coakes
2. Gelauff
3. Chuong
4. Bengston & Silverston

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

بین مدل‌های هنجاری و مدل محرم اما غیر صمیمی، هر دو نوع مدل‌ها به رفتارهای مورد انتظار فرهنگی متعهد هستند و در آن، فرزندان بزرگسال با پول و کار فیزیکی پدر و مادر را حمایت می‌کنند و از آنها کمکی نمی‌گیرند. مدل هنجاری برخلاف مدل محرم اما غیرصمیمی، تماس رو در روی کمی دارد، اما احساس صمیمیت بالاست و به‌طور مرتب پدر و مادر را ملاقات می‌کنند.

یافته‌های پژوهش پارکز و رابرتسون[1] (۲۰۰۸) با عنوان «شکاف‌های نسلی در نگرش به زبان جنسیتی/غیر جنسیتی» نشان داد که جوانان مذکر ۱۸ تا ۲۲ ساله گرایش دارند در امور ارزشی بزرگسالان هم‌جنس خود مشارکت کنند. البته این گرایش در میان جوانان دختر به دو بخش نقش‌های جنسیتی و غیرجنسیتی تقسیم می‌شود و نشان‌گر شکاف نگرشی بین دختران جوان و نسل گذشته در مورد نقش‌های اجتماعی است. این پژوهش با روش کمی و توصیفی انجام شد و ۳۷۰ نفر از شرکت کنندگان را بررسی نمود.

براساس پیشینهٔ داخلی و خارجی، تفاوت میان‌نسلی در سرمایهٔ اجتماعی بین زنان و مردان گویای این مطلب است که سرمایهٔ فرهنگی بین دو نسل افزایش یافته است، اما سرمایهٔ اجتماعی خارج از ساختار طبقاتی جامعه، تفاوت معناداری بین دو نسل نداشته است. سرمایهٔ اقتصادی نیز در امتداد خطوط طبقاتی توزیع شده است و ارتباطی به پویایی‌های نسلی ندارد و در پرتو پژوهش‌های انجام شده تبیین شده‌اند. با افزایش سرمایهٔ اجتماعی، سرمایهٔ فکری در سازمان‌ها در ابعاد انسانی، ساختاری و رابطه‌ای افزایش یافته است. به عبارت واضح‌تر، سرمایهٔ اجتماعی، به‌عنوان یکی از قابلیت‌ها و دارایی‌های مهم سازمانی می‌تواند به شرکت‌های مطالعه شده، کمک بسیاری کند تا دانش موجود در سرمایه‌های فکری‌شان را به اشتراک بگذارند. در مقایسه با شرکت‌های دیگر نیز «مزیت سازمانی پایدار» ایجاد کند و همچنین، عدم درک متقابل والدین و فرزندان، نظارت ارزشی والدین بر فرزندان، میزان دسترسی فرزندان به وسایل ارتباط‌جمعی، شرایط خاص جامعه، نوگرایی فرزندان، جهانی‌شدن و مدرنیته، سنت‌شکنی و افزایش سطح تحصیلات فرزندان ارتباط معناداری با میزان شکاف بین‌نسلی بین جوانان و والدین آنها دارد. بر اساس نکاتی که ذکر شد، مطالعهٔ میان‌نسلی در سرمایهٔ اجتماعی را در متغیرهای متعدد می‌توان جستجو نمود.

چارچوب نظری

سرمایهٔ اجتماعی از نظر بوردیو، ابزاری است که وضعیت گروه و در نتیجه فرد را بازتولید می‌کند. از این جهت می‌توان رویکرد او را ابزاری و در نهایت فردگرایانه نامید. بوردیو بر قابلیت تبدیل انواع مختلف سرمایه تأکید دارد، ولی سرمایهٔ اقتصادی را ریشهٔ انواع دیگر سرمایه می‌داند؛

1. Parks & Roberton

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

بنابراین به کمک سرمایهٔ اجتماعی، کنشگران قادرند به‌طور مستقیم به منابع اقتصادی دست یابند، از سوی دیگر، به دست آوردن سرمایهٔ اجتماعی مستلزم سرمایه‌گذاری سنجیده هم در منابع اقتصادی و هم منابع فرهنگی است. سرمایهٔ اجتماعی تأثیر عمیقی در عرصه‌های مختلف زندگی بشر و توسعهٔ آن دارد. این سرمایه، ویژگی تعاملات اجتماعی در یک سازمان را انعکاس می‌دهد و موجب استفادهٔ بهتر از منابع فیزیکی، مالی و انسانی سازمان می‌شود. استفاده از مفهوم سرمایهٔ اجتماعی با توجه به روند جهانی‌شدن و تضعیف نقش دولت‌های ملی، به‌عنوان راه حلی اجرا شدنی در سطح اجتماعات محلی برای مشکلات توسعه، مورد توجه سیاست‌گذاران و مسؤولان سیاست اجتمـــاعی قرارگرفته است (فوکویاما، ۱۳۸۵).

سرمایهٔ اجتماعی، مفهومی در جامعه‌شناسی است که در بازرگانی، اقتصاد، علوم انسانی و بهداشت عمومی جهت اشاره به ارتباطات درون و مابین گروهی از آن استفاده می‌شود. اگرچه تعاریف مختلفی برای این مفهوم وجود دارد، اما در کل، سرمایهٔ اجتماعی، به‌عنوان نوعی «علاج همهٔ مشکلات» جامعهٔ مدرن تلقی شده است (پورتس[1]، ۱۹۹۸). مفهوم زیربنایی سرمایهٔ اجتماعی قدمتی بسیار طولانی دارد. در علوم سیاسی آمریکا، تحت مبحث جمع‌گرایی، متفکران قبل از قرن نوزدهم در تحلیل رابطهٔ بین زندگی مشارکتی و دموکراسی، مکرراً عبارات مشابهی را جهت تجمیع مفاهیم همبستگی و انسجام اجتماعی استفاده کرده‌اند که الهام گرفته از تلاش‌های نویسندگانی همچون جیمز مدیسون[2](مقاله‌های فدرالیست) و الکسی دو توکویل[3] (دموکراسی در آمریکا) بوده‌است. جان دیویی[4] (۱۸۹۹) احتمالاً اولین کسی است که مستقیماً از عبارت «سرمایهٔ اجتماعی» در «مدرسه و جامعه» استفاده کرده است، اما تعریفی برای آن ارائه نداده است (قاسمی و نامدار، ۱۳۹٤).

بنیاد سرمایهٔ اجتماعی پیشنهاد می‌کند که این مفهوم نباید با اشکال ظاهری آن اشتباه گرفته شود. در حالی‌که به‌طور مثال، درک ما از سرمایهٔ اجتماعی اغلب شبکه‌هایی است که شخص در اختیار دارد و ممکن است از جهت برقراری روابط اجتماعی از آن‌ها استفاده کند، این مفهوم بیشتر به معنی تمایل برای ایجاد، برقراری و توسعهٔ چنین شبکه‌هایی است که سرمایهٔ اجتماعی واقعی را شامل می‌شوند. به‌طور مشابه، مشارکت مدنی یکی از نمودهای سرمایهٔ اجتماعی است اما نه خود آن است. در این تعریف، سرمایهٔ اجتماعی تمایل ذهنی جمعی نزدیک به آراء جمع است. ناهاپیت و گوشال[5]

1. Portes
2. James Madison
3. Alexey de Tocqueville
4. John Dewey
5. Nahapiet & Ghoshal

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

(۱۹۹۸) در تحقیقات خود پیرامون نقش سرمایهٔ اجتماعی در ایجاد سرمایهٔ معنوی، پیشنهاد می‌کنند که سرمایهٔ اجتماعی در سه بخش باید مورد توجه قرار بگیرد: ساختاری، ارتباطی و شناختی. گارسیا تیمون[1] (۱۹۷۳) می‌گوید ابعاد ساختاری سرمایهٔ اجتماعی مرتبط با توانایی فرد در برقراری پیوندهای ضعیف و قوی با دیگران در یک سیستم است. این بعد اساساً مربوط به منافع حاصل از ساختار شبکه‌های فردی و جمعی شخص عامل است. تفاوت بین پیوندهای ضعیف و قوی را گرانووتر[2] تشریح کرده است. بعد ارتباطی بر خصوصیات رابطهٔ بین افراد تمرکز دارد. این بعد را به بهترین نحو با میزان اعتماد، همکاری و کسب هویت فردی در یک شبکه می‌توان تشریح کرد. هزلتون و کنان[3] بعد سومی یعنی ارتباطات را هم افزوده‌اند. ارتباطات در ترکیب با سرمایهٔ اجتماعی برای دسترسی به اطلاعات، یافتن مشکلات و راه حل آن‌ها و مدیریت اختلافات، ضروری است. بویسوت و بولند و تنکاسی[4] (۱۹۹۵) معتقدند ارتباط معنی‌دار نیازمند حداقلی از زمینه‌های مشترک ما بین افراد دخیل در تبادل اطلاعات است و سرانجام، بعد شناختی راجع به درک و معانی مشترکی است که افراد و گروه‌ها از یکدیگر دارند. از مفاهیم شبکه‌محور نیز جهت تشریح سرمایهٔ اجتماعی گروه‌ها (همچون سازمان‌ها و بخش‌های تجاری) می‌توان استفاده کرد. سرمایهٔ نمادین اجتماعی آن دسته از سرمایهٔ اجتماعی محسوب می‌شود که در میان مردم از احترام و منزلت بالایی برخوردار می‌باشد و به‌عنوان نماد از سوی جامعه محسوب می‌شود، مانند عضویت و همکاری و مشارکت و ارتباط با اشخاص و گروه‌هایی که مردم آن را به‌عنوان نماد به شمار می‌آورند و برای فرد منزلت و احترام به همراه دارد. البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایهٔ نمادین اجتماعی به معنای داشتن سرمایهٔ اجتماعی بیشتر نمی‌باشد و گاهی خلاف آن نیز صدق می‌کند، یعنی شاید در برخی مناطق و میان افراد خاصی، زندگی بدون رفت‌وآمد و ساده، به‌عنوان سرمایهٔ نمادین اجتماعی، دارای ارزش و احترام باشد ولی در کل باید چنین بیان نمود، که سرمایهٔ نمادین اجتماعی، هر گونه از سرمایهٔ اجتماعی محسوب می‌شود که به‌عنوان نماد و سمبل استفاده می‌شود و دارندهٔ آن از جانب مردم مورد احترام قرار می‌گیرد (قاسمی و نامدار، ۱۳۹٤).

گیدنز[5]، معتقد است نقش افراد در جامعه براساس «مرد» یا «زن» تثبیت می‌شد، ولی اکنون باید نقش‌ها را بر مبنای ارتباط ارزیابی و قضاوت نمود. اعتماد: او می‌گوید: برای برقراری ارتباط باید «اعتماد» ایجاد کرد. برای ایجاد اعتماد عمومی باید شرایطی فراهم شود تا مردم یک کشور بتوانند

1. Garsiya Timon
2. Granvator
3. Hazleton & Kenan
4. Boisot, Boland, & Tenkasi
5. Giddens

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

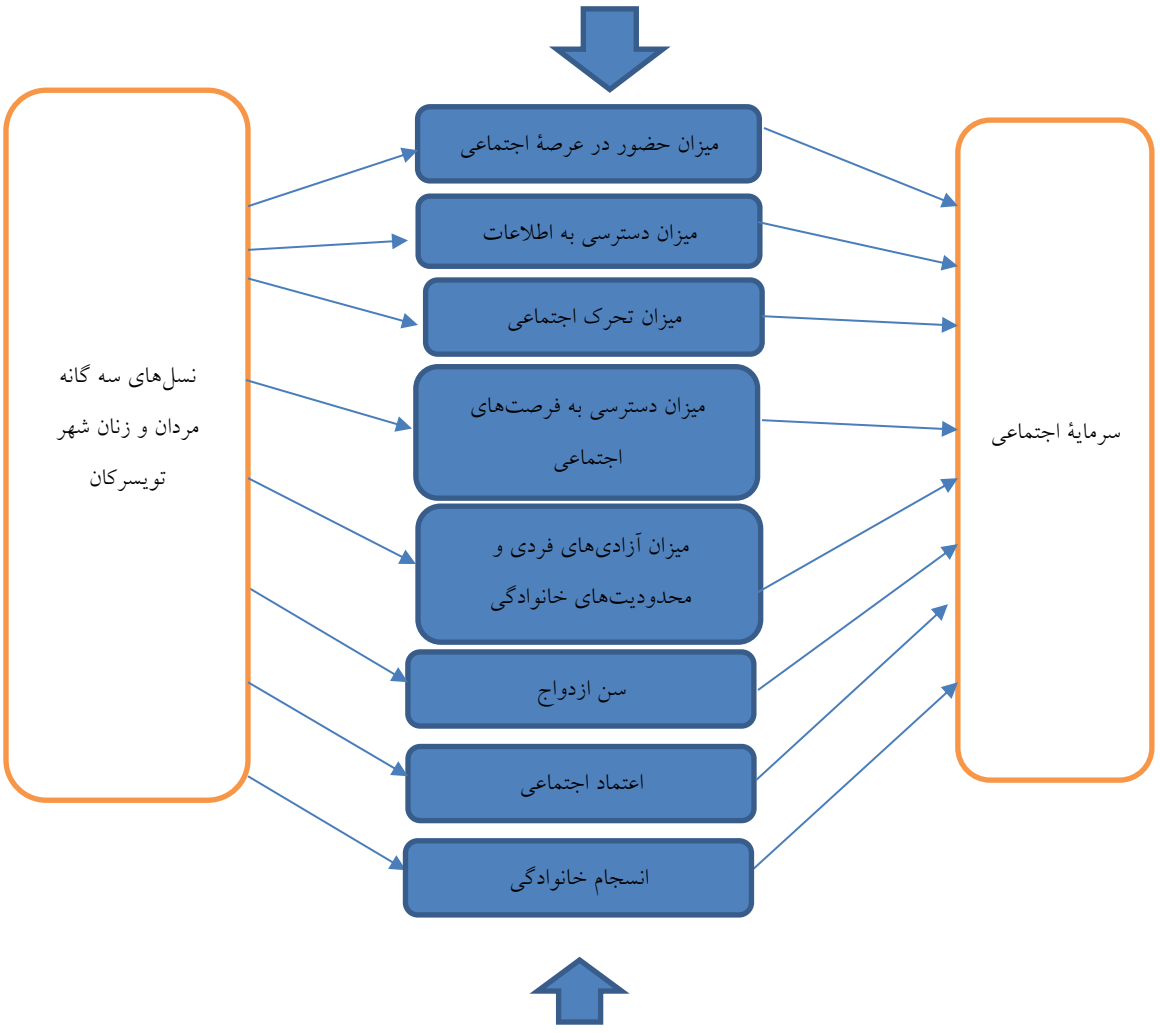
در کنار یکدیگر احساس آرامش و امنیت کنند. باید برای رفع تضادها و نابسامانی‌ها در برقرای نظم و ثبات در محیط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه تلاش نمود. اعتماد عمومی در چارچوب روابط صحیح، عادلانه و منصفانه شکل می‌گیرد. او از بارزترین دانشمندانی است که با صراحت حرکت به سوی توسعه را از منظر اعتماد می‌نگرد. او اعتماد را اتکاء یا اطمینان به نوعی کیفیت و یا صفت یک شخص و یا ایمان به حقیقت یک گفته می‌داند. زوکر[1] (۱۹۸٦) به سه نوع متفاوت از اعتماد اشاره می‌کند: اعتماد خصیصه‌محور که به پیشینهٔ اجتماعی یا فرهنگی شخص پیوند دارد، اعتماد فرآیندمحور که به مبادلات گذشته و حال ارتباط دارد (مانند آنچه در وجهه، اعتبار و مبادلهٔ هدایا وجود دارد) و اعتماد مبتنی بر نهاد، که به اشکال تأیید یا محدودیت‌های قانونی مرتبط است (نقل از تونیکس، ۱۳۸۷: ۲۲۱).

مدل مفهومی پژوهش

براساس چارچوب نظری فوق، مطالعهٔ میان‌نسلی در سرمایهٔ اجتماعی (شامل مؤلفه‌های حضور در عرصهٔ اجتماعی، میزان دسترسی به اطلاعات، میزان تحرک اجتماعی، میزان دسترسی به فرصت‌های اجتماعی، میزان آزادی‌های فردی و محدودیت‌های خانوادگی، سن ازدواج، اعتقاد اجتماعی و انسجام خانوادگی) را در متغیرهای متعدد می‌توان جستجو نمود و مدل تحلیلی مطالعهٔ حاضر را به این صورت می‌توان ترسیم نمود:

1. Zoucker

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]



نمودار شمارهٔ یک- مدل مفهومی پژوهش

نمودار ۱ الگوی مفهومی ارائه شده بر پایهٔ دیدگاه‌ها و نظریات موجود دربارهٔ موضوع پژوهش را نشان می‌دهد. بر این اساس، نسل‌های سه‌گانهٔ (زن و مرد) مورد بررسی در این پژوهش، با توجه به متغیرهایی مانند میزان حضور در عرصهٔ اجتماعی، میزان دسترسی به اطلاعات، میزان تحرک اجتماعی، میزان دسترسی به فرصت‌های اجتماعی، میزان آزادی‌های فردی و محدودیت‌های خانوادگی، سن ازدواج، اعتقاد اجتماعی و انسجام خانوادگی بین نسل‌های بررسی شده، تفاوت آماری معنادار مشاهده شد. این متغیرها در سرمایهٔ اجتماعی نقش برجسته‌ای دارند. از آن‌جا که شکاف و تفاوت بین‌نسلی در شرکت‌کنندگان ملاحظه شده است، در متغیرهای مذکور و به تبع آن در میزان سرمایهٔ اجتماعی نسل‌ها نیز تفاوت و شکاف وجود دارد. این شکاف می‌تواند در ارتباطات

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

و تعاملات نسل‌های مختلف اثرگذار باشد، همچنین انتقال بین‌نسلی مؤلفه‌های فرهنگی تحت تأثیر این شکاف بین‌نسل‌ها قرار گیرد. به‌این صورت که بسیاری از آداب و رسوم، آیین‌ها و مؤلفه‌های فرهنگی محلی، منطقه‌ای و ملی تحت تأثیر این شکاف دگرگون می‌شود یا نادیده گرفته می‌شود. این اتفاق از منظر جامعه‌شناختی، پیامدهای ناگواری را درپی خواهد داشت که توجه و اقدام مقتضی از سوی خانواده‌ها، نظام‌های آموزشی، مدیران و مسؤولان و نهادهای درگیر با مسأله در این زمینه اهمیت زیادی دارد.

فرضیه‌های مطالعهٔ حاضر به این صورت است:

- سرمایهٔ اجتماعی بین نسل‌ها در تویسرکان با هم تفاوت معنادار دارد.
- جنسیت، سن ازدواج، میزان درآمد، نوع شغل، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات (فرد، والدین) و شرایط منزل در میان‌نسلی سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد.
- بین میان‌نسلی با میزان حضور در عرصهٔ اجتماعی، سرمایهٔ اقتصادی، میزان تحرک اجتماعی، میزان دسترسی به اطلاعات، میزان دسترسی به فرصت‌های اجتماعی، میزان آزادی‌های فردی و محدودیت‌های خانوادگی و سرمایهٔ اجتماعی و ارتباطات اجتماعی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد.

روش تحقیق

روش تحقیق، توصیفی- پیمایشی است. جامعهٔ آماری شامل زنان و مردان ۱۵ سال به بالای شهر تویسرکان (۱۰۳۷۸۶ نفر) بود که براساس سرشماری سال ۱۳۹۸، از این تعداد ۵۱۷۳۶ نفر، مرد و ۵۲۰۵۰ نفر، زن بود؛ با توجه به جدول مورگان و کرجسی[1]، ۳۹۲ نفر به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامهٔ محقق‌ساخته بود. برای اندازه‌گیری روایی پرسشنامه، به تعدادی از متخصصان روش تحقیق و روش‌های آماری مراجعه شد و با ارائهٔ فرضیه‌های تحقیق و پرسشنامه به صاحب‌نظران در خصوص محتوای پرسشنامه و موفقیت سنجش و اندازه‌گیری آن، نظرات کارشناسی اخذ گردید، پس از اخذ نظرات اساتید، برخی از سؤالات حذف شد و برخی گزینه‌ها اضافه یا اصلاح شد.

برای بررسی پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد. میزان آلفای کرونباخ به دست آمده برای هر یک از متغیرهای تحقیق، بالاتر از ۰/۷ بوده است و این موضوع نشان دهندهٔ همبستگی درونی قوی بین متغیرها برای سنجش مفاهیم مورد نظر است و به این ترتیب می‌توان گفت که پرسشنامهٔ محقق‌ساخته از پایایی لازم برخوردار است. شاخص‌های روان‌سنجی این ابزار مورد تأیید

1. Morgan & Kerjsi

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

قرار گرفت. روایی صوری و روایی سازه برای این ابزار، مطلوب برآورد شد (به ترتیب ۰/۷٦ و ۰/۸٤)؛ همچنین پایایی این ابزار با روش همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ = ۰/۸۲) تأیید گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-26 استفاده شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها از آمار توصیفی (میانه، میانگین و مد) و استنباطی (آزمون‌های تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون‌های t مستقل) استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

مهم‌ترین ویژگی‌های فردی، خانوادگی و نگرش نسل‌های مختلف زنان و مردان شهر تویسرکان در پژوهش به قرار زیر است:

با توجه به نتایج مطالعات به دست آمده از پرسشنامه، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ٦۳/۰ درصد از پاسخگویان، زنان بودند و کمترین افراد یعنی ۳٦/۵ درصد از پاسخگویان، مردان بودند. در میان پاسخگویان، بیشترین افراد یعنی ۳٤/۹ درصد در گروه سنی ۱۵ تا ۲۵ ساله بودند و کمترین افراد یعنی ۱/۰ درصد در گروه سنی ۷٦ تا ۸۵ ساله بودند. درر ارتباط با وضعیت تأهل پاسخگویان، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ٦۳/۰ درصد متأهل و کمترین افراد یعنی ۲/۸ درصد بی‌همسر به دلیل طلاق بوده است. در میان پاسخگویان، بیشترین افراد یعنی ۳۸/۰ درصد دیپلم و کمترین افراد یعنی ۳/٦ درصد دارای مدرک دکتری بوده‌اند. وضعیت شغلی پاسخگویان، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ۳٦/۵ درصد دانشجو و کمترین افراد یعنی ۵/۹ درصد مشغول به کار بوده‌اند. از نظر نوع شغل پاسخگویان، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ۵۳/۸ درصد شغل آزاد و کمترین افراد یعنی ۱/۰ درصد کارمند عالی رتبه و مستقل بوده‌اند.

در مورد توزیع فراوانی درآمد پاسخگویان، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ٤٦/۷ درصد زیر یک میلیون تومان و کمترین افراد یعنی ۵/۹ درصد بین یک میلیون تا دو میلیون تومان درآمد داشته‌اند. از نظر محل زندگی، بیشترین افراد یعنی ٦۰/۵ درصد در محلهٔ متوسط و کمترین افراد یعنی ۱۵/۱ درصد در محلهٔ پایین سکونت داشته‌اند. میان‌نسلی، باید اظهار داشت که در واقع بیشترین افراد یعنی ۳٤/۹ درصد جوان و کمترین افراد یعنی ۳۲/٤ درصد میانسال بوده‌اند. بیشترین افراد یعنی ٦٦/۸ درصد معتقدند سرمایهٔ اجتماعی متوسطی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۱٤/۸درصد معتقدند سرمایهٔ اجتماعی کمی داشته‌اند.

جنسیت پاسخگویان، باید اظهار داشت که درواقع بیشترین افراد یعنی ٦۳/۰ درصد از پاسخگویان، زنان بودند و کمترین افراد یعنی ۳٦/۵ درصد از پاسخگویان مردان بودند. بیشترین افراد یعنی ۳٤/۹ درصد درگروه سنی ۱۵ تا ۲۵ ساله بودند و کمترین افراد یعنی ۱/۰ درصد در گروه سنی

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

۷٦ تا ۸۵ ساله بودند. بیشترین افراد یعنی ٦۳/۰ درصد متأهل و کمترین افراد یعنی ۲/۸ درصد بی‌همسر به دلیل طلاق بوده است.

بیشترین افراد یعنی ۳۸/۰ درصد دیپلم و کمترین افراد یعنی ۳/٦ درصد دکتری بوده است. بیشترین افراد یعنی ۳٦/۵ درصد دانشجو و کمترین افراد یعنی ۵/۹ درصد در حین کار بوده‌اند. بیشترین افراد یعنی ۵۳/۸ درصد شغل آزاد و کمترین افراد یعنی ۱/۰ درصد کارمند عالی رتبه و مستقل بوده است. ٤٦/۷ درصد زیر یک میلیون تومان و کمترین افراد یعنی ۵/۹ درصد بین یک میلیون تا دو میلیون تومان درآمد داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ٦۰/۵ درصد در محلهٔ متوسط و کمترین افراد یعنی ۱۵/۱ درصد در محلهٔ پایین سکونت داشته‌اند.

بیشترین افراد یعنی ٦٦/۸ درصد معتقدند سرمایهٔ اجتماعی (مؤلفه‌های سرمایهٔ اجتماعی شامل: حضور در اجتماع، سن ازدواج، تحرک اجتماعی، اعتماد اجتماعی، انسجام خانوادگی و آزادی‌های فردی و خانوادگی بود) متوسطی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ١٤/۸ درصد، معتقدند سرمایهٔ اجتماعی کمی داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ۵۸/۹ درصد معتقدند حضور متوسطی در اجتماع داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۱۷/۹ درصد معتقدند حضور کمی در اجتماع داشته‌اند.

بیشترین افراد یعنی ۵۵/۱ درصد سن متوسطی در هنگام ازدواج داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ٤/٦ درصد سن زیادی در هنگام ازدواج داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ٤٤/٤ درصد معتقدند تحرک اجتماعی کم و متوسطی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۱۱/۲ درصد معتقدند تحرک اجتماعی زیادی داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ۵۹/٤ درصد معتقدند اعتماد اجتماعی زیادی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۳/۳ درصد معتقدند اعتماد اجتماعی کمی داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ٤۸/۷ درصد معتقدند انسجام خانوادگی متوسطی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۳/۱ درصد معتقدند انسجام خانوادگی کمی داشته‌اند. بیشترین افراد یعنی ۵۲/٦ درصد معتقدند آزادی فردی و خانوادگی متوسطی داشته‌اند و کمترین افراد یعنی ۹/٤ درصد معتقدند آزادی فردی و خانوادگی کمی داشته‌اند.

جدول شمارهٔ یک- بررسی رابطهٔ بین مطالعه بین‌نسلی و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۳٦/۱٦۰٦	۲۰/۰۹۵	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۳۸/۷٤۰۲			
	مسن	۱۲۸	٤۱/۷٦۵٦			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲٦۵			

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۲۰/۰۹۵ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹) فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین سه نسل از افراد از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، نسل مسن، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند .Sig.(P)<α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ دو- بررسی رابطهٔ بین سرمایهٔ اجتماعی در بین زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲٤۷	۳۷/٦۲۳٥	-٤/۲۰۸	۰/۰۰۰	تفاوت
	مرد	۱٤۳	٤۰/۸۹٥۱			معنادار
	جمع	۳۹۰	۳۸/۸۲۳۱			است

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ٤/۲۰۸- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۰ و اطمینان ۰/۹۹) فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها مردان، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری نسبت به زنان دارند. Sig.(P)<α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ سه- بررسی رابطهٔ بین گروه‌های سنی و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	گروه‌های سنی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	۱۵ تا ۲۵ ساله	۱۳۷	۳٦/۱٦۰٦	٦/۹۳٥	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	۲٦ تا ۳٥ ساله	٥۹	۳۹/۰۱٦۹			
	۳٦ تا ٤٥ ساله	٦٦	۳۹/۰۱٥۲			
	٤٦ تا ٥٥ ساله	٦۰	٤۱/۸۸۳۳			
	٥٦ تا ٦٥ ساله	٤٤	٤۱/۲٥۰۰			

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

	٦٦ تا ۷۵ ساله	۲۰	٤۲/۷۵۰۰		
	۷٦ تا ۸۵ ساله	٤	٤۰/۷۵۰۰		
	جمع	۳۹۰	۳۸/۹۱۵٤		

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ٦/۹۳۵ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 موردپذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین گروه‌های سنی از نظر سرمایهٔ اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، گروه سنی ٦٦ تا ۷۵ ساله، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند .Sig.(P)<α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ چهار- بررسی رابطهٔ بین درآمد و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	زیر یک میلیون تومان	۱۸۳	۳۷/۱٤۷۵	٤/۰۰۹	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار است
	بین یک میلیون تا دو میلیون تومان	۲۳	۳۸/٤۳٤۸			
	بین دو میلیون تا سه میلیون تومان	۲۹	۳۹/۸۹٦٦			
	بین سه میلیون تا چهار میلیون تومان	۲۸	٤۱/٤۲۸٦			
	بین چهار میلیون تا پنج میلیون تومان	۳۷	٤۰/۷۸۳۸			
	بیتر از پنج میلیون تومان	۹۲	٤۰/۳٤۷۸			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲٦۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ٤/۰۰۹ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۱ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 موردپذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین میزان درآمد از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که درآمد آن‌ها بین سه میلیون تا چهار میلیون تومان است سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. (۰/۰۵)>Sig.(P).

جدول شمارهٔ پنج- بررسی رابطهٔ بین نوع شغل و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	نوع شغل	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	کارفرما	۱۵	۳۵/۰۰۰۰	٦/۱۸۲	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	شغل آزاد	۲۱۱	۳۷/۹۳۸٤			
	حقوق‌بگیر بخش دولتی	۱۰۳	٤۲/۳۰۱۰			
	حقوق‌بگیر بخش خصوصی	۱۳	۳۸/۳۰۷۷			
	کارمند عالی رتبه	٤	۳۰/۲۵۰۰			
	کارمند مستقل	٤	٤۰/۲۵۰۰			
	کارمند عادی	۳۰	۳۵/۷۰۰۰			
	کارگر روزمزد	۱۲	٤۰/۱٦٦۷			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲٦۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ٦/۱۸۲ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 موردپذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین نوع شغل از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که حقوق‌بگیر بخش دولتی هستند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. (۰/۰۵)>Sig.(P)

جدول شمارهٔ شش- بررسی رابطهٔ بین وضعیت تأهل و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	مجرد	۱۱۹	۳۵/۹٤۹٦	۹/۰۷٤	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	متأهل	۲٤۷	٤۰/۱۸٦۲			
	همسر فوت شده	۱۵	۳۸/٤٦٦۷			
	مطلقه	۱۱	۳۹/۹۰۹۱			
	جمع	۳۹۲.	۳۸/۸۲٦۵			

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۹/۰۷٤ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 موردپذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین وضعیت تأهل از نظر سرمایهٔ اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که متأهل هستند سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$

جدول شمارهٔ هفت- بررسی رابطهٔ بین تحصیلات و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	تحصیلات	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	زیر دیپلم	۳۰	۳۸/۵۳۳۳	٦/۱۳٤	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	دیپلم	۱٤۹	۳٦/٤٤۳۰			
	فوق دیپلم	۵۰	٤۱/٤۰۰۰			
	لیسانس	۹٦	۳۹/٦۱٤٦			
	فوق لیسانس	۵۳	٤۱/٤۵۲۸			
	دکتری	۱٤	٤۰/۲۸۵۷			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲٦۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ٦/۱۳٤ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین میزان تحصیلات از نظر سرمایهٔ اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که تحصیلات بیشتری دارند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$.

جدول شمارهٔ هشت- بررسی رابطهٔ بین نوع منزل مسکونی و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	منزل مسکونی	تعداد	میانگین	مقدارF	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	شخصی	۲٦۹	۳۸/۹٦۲۸	۰/۹۱٤	۰/٤۳٤	تفاوت معنادار نیست
	استیجاری	۸٦	۳۹/۱۹۷۷			
	رهنی	۱۸	۳٦/۳۸۸۹			
	در کنار خانواده همسر	۱۹	۳۷/۵۲٦۳			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲٦۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۰/۹۱٤ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/٤۳٤ می‌باشد (در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵)، فرض H_1 تحقیق رد می‌شود و فرض H. مورد

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین نوع منزل مسکونی از نظر سرمایهٔ اجتماعی، تفاوت وجود ندارد Sig.(P)>α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ نه- بررسی رابطهٔ بین محل زندگی و سرمایهٔ اجتماعی

نوع آزمون	محل زندگی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	بالا	۹۶	۴۰/۶۳۵۴	۳/۸۱۵	۰/۰۲۳	تفاوت معنادار است
	متوسط	۲۳۷	۳۸/۳۳۷۶			
	پایین	۵۹	۳۷/۸۴۷۵			
	جمع	۳۹۲	۳۸/۸۲۶۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۳/۸۱۵ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۲۳ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H۱ مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین محل زندگی و سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که در محله‌های متوسط زندگی می‌کنند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند Sig.(P)<α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ ده- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و سن ازدواج

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۱۶/۶۵۶۹	۶/۰۹۶	۰/۰۰۲	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۱۸/۷۷۹۵			
	مسن	۱۲۸	۱۸/۶۷۹۷			
	جمع	۳۹۲	۱۸/۰۰۵۱			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۶/۰۹۶ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۲ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H۰ تحقیق رد می‌شود و فرض H۱ مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف، از نظر سن ازدواج تفاوت وجود دارد Sig.(P)<α(۰/۰۵).

جدول شمارهٔ یازده- بررسی رابطهٔ بین جنسیت و سن ازدواج

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

آزمون تی مستقل	زن	۲۴۷	۱۷/۴۴۵۳	-۲/۴۱۴	۰/۰۱۶	**تفاوت معنادار است**
	مرد	۱۴۳	۱۸/۸۷۴۱			
	جمع	۳۹۰	۱۷/۹۶۹۲			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۲/۴۱۴- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۱۶ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر سن ازدواج، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، سن ازدواج در مردان بالاتر است Sig.(P)<α(۰/۰۵).

جدول شمارهٔ دوازده- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و حضور در اجتماع

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه (ANOVA)	جوان	۱۳۷	۱۹/۳۱۳۹	۹/۶۲۷	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۲۱/۵۷۴۸			
	مسن	۱۲۸	۲۱/۶۷۱۹			
	جمع	۳۹۲	۲۰/۸۱۶۳			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۹/۶۲۷ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف و حضور در اجتماع، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن و میان‌سال هستند حضور بیشتری در اجتماع دارند Sig.(P)<α(۰/۰۵)

جدول شمارهٔ سیزده- بررسی رابطهٔ بین حضور در اجتماع در بین زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲۴۷	۲۰/۲۱۴۶	-۳/۲۵۴	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار است
	مرد	۱۴۳	۲۱/۹۳۰۱			
	جمع	۳۹۰	۲۰/۸۴۳۶			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۳/۲۵۴- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۱ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۰ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر حضور در اجتماع

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها مردان، حضور بیشتری در اجتماع دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$

جدول شمارهٔ چهادره- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و سرمایهٔ اقتصادی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۸/۰۱٤٦	۳۵/۵۹۹	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۸/۹٦۸۵			
	مسن	۱۲۸	۹/٤۳۷۵			
	جمع	۳۹۲	۸/۷۸۸۳			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۳۵/۵۹۹ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H_0 تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف و سرمایهٔ اقتصادی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که مسن هستند، سرمایهٔ اقتصادی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$.

جدول شمارهٔ پانزده- بررسی رابطهٔ بین سرمایهٔ اقتصادی در بین زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲٤۷	۸/۳٦٤٤	-۷/۷۲۵	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	مرد	۱٤۳	۹/۵۱۷۵			
	جمع	۳۹۰	۸/۷۸۷۲			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۷/۷۲۵- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۰ و اطمینان ۰/۹۹) فرض H_0 تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 موردپذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر سرمایهٔ اقتصادی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها مردان، سرمایهٔ اقتصادی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

جدول شمارهٔ شانزده- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و آزادی‌های فردی و اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۳۷/۴۷۴۵	۳/۹۰۹	۰/۰۲۱	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۳۸/۶۲۲۰			
	مسن	۱۲۸	۳۵/۵۳۱۲			
	جمع	۳۹۲	۳۷/۲۱۱۷			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۳/۹۰۹ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۲۱ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف و آزادی‌های فردی و اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که میان‌سال هستند، آزادی‌های فردی و اجتماعی بیشتری دارند ($Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$)

جدول شمارهٔ هفده- بررسی رابطهٔ بین آزادی‌های فردی و اجتماعی در زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲۴۷	۳۶/۶۰۳۲	-۱/۸۳۵	۰/۰۶۷	تفاوت معنادار نیست
	مرد	۱۴۳	۳۸/۳۳۵۷			
	جمع	۳۹۰	۳۷/۲۳۸۵			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۱/۸۳۵- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۶۷ می‌باشد (در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵)، فرض H_1 تحقیق رد می‌شود و فرض H. مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان ازنظر آزادی‌های فردی و اجتماعی تفاوت وجود ندارد ($Sig.(P)>\alpha(۰/۰۵)$)

جدول شمارهٔ هجده- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و اعتماد اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۳۷/۲۱۱۷	۴/۰۰۵	۰/۰۱۹	
	میانسال	۱۲۷	۳۸/۳۸۵۸			
	مسن	۱۲۸	۳۹/۴۵۳۱			

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

	جمع	۳۹۲	۳۸/۳۲٤۰	تفاوت معنادار است

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ٤/۰۰۵ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۱۹ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف و اعتماد اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن هستند، اعتماد اجتماعی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$

جدول شمارهٔ نوزده- بررسی رابطهٔ بین اعتماد اجتماعی در زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲٤۷	۳۸/۰٥٦۷	-۱/۲۲۰	۰/۲۲۳	تفاوت معنادار نیست
	مرد	۱٤۳	۳۸/۸۸۸۱			
	جمع	۳۹۰	۳۸/۳٦۱٥			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۱/۲۲۰- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۲۲۳ می‌باشد (در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵)، فرض H_1 تحقیق رد می‌شود و فرض H. مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر اعتماد اجتماعی، تفاوت وجود ندارد $Sig.(P)>\alpha(۰/۰۵)$

جدول شمارهٔ بیست- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و انسجام خانوادگی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	٥۷/۷۸۸۳	۰/۳۲۹	۱/۱۱٥	تفاوت معنادار نیست
	میانسال	۱۲۷	٥۷/۳۲۲۸			
	مسن	۱۲۸	٥٥/۹٤٥۳			
	جمع	۳۹۲	٥۷/۰۳٥۷			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۰/۳۲۹ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۱/۱۱٥ می‌باشد (در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵)، فرض H_1 تحقیق رد می‌شود و فرض H. مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین در بین‌نسل‌های مختلف، از نظر انسجام خانوادگی تفاوت وجود ندارد $Sig.(P)>\alpha(۰/۰۵)$

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

جدول شمارهٔ بیست و یک- بررسی رابطهٔ بین انسجام خانوادگی در زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲۴۷	۵۶/۹۵۵۵	-۰/۲۳۳	۰/۸۱۶	تفاوت معنادار نیست
	مرد	۱۴۳	۵۷/۱۹۵۸			
	جمع	۳۹۰	۵۷/۰۴۳۶			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۰/۲۳۳- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۸۱۶ می‌باشد (در سطح خطای بیشتر از ۰/۰۵)، فرض H_1 تحقیق رد می‌شود و فرض .H مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر انسجام خانوادگی تفاوت وجود ندارد $Sig.(P)>\alpha(۰/۰۵)$

جدول شمارهٔ بیست و دو- بررسی رابطهٔ بین میان‌نسلی و تحرک اجتماعی

نوع آزمون	میان‌نسلی	تعداد	میانگین	مقدار F	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه	جوان	۱۳۷	۱۳/۱۸۲۵	۱۸/۴۳۷	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	میانسال	۱۲۷	۱۵/۹۴۴۹			
	مسن	۱۲۸	۱۷/۵۷۸۱			
	جمع	۳۹۲	۱۵/۵۱۲۸			

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۱۸/۴۳۷ می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض.H تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین‌نسل‌های مختلف از نظر تحرک اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن هستند، تحرک اجتماعی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵$

جدول شمارهٔ بیست‌وسه- بررسی رابطهٔ بین تحرک اجتماعی در زنان و مردان

نوع آزمون	جنسیت	تعداد	میانگین	مقدار t	سطح معنی‌داری (Sig)	تفسیر
آزمون تی مستقل	زن	۲۴۷	۱۳/۹۸۳۸	-۷/۰۹۵	۰/۰۰۰	تفاوت معنادار است
	مرد	۱۴۳	۱۸/۲۲۳۸			
	جمع	۳۹۰	۱۵/۵۳۸۵			

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار t برابر ۷/۰۹۵- می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹)، فرض H. تحقیق رد می‌شود و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ بنابراین بین زنان و مردان از نظر تحرک اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها مردان، تحرک اجتماعی بیشتری دارند $Sig.(P)<\alpha(۰/۰۵)$

بحث و نتیجه‌گیری

گیدنز معتقد است تفاوت نسلی یعنی نسل حاضر با نسل دیروز از نظر آرمان‌ها، ارزش‌ها، گرایش‌ها و باورداشت‌ها، اعتقادات، سبک زندگی و غیره باهم متفاوت می‌باشند و منشأ دگرگونی فرهنگی را تضاد بین سنت و مدرنیته و در نتیجهٔ آن تقابل بین اختیار و خطرپذیری می‌بیند. به عقیدهٔ وی، ویژگی مدرنیته، «پویایی»، «تأثیر جهان‌گستر» و «تغییر دائمی رسوم سنتی» است. مدرنیته سبب می‌شود که افراد هر چه بیشتر از قید انتخاب‌هایی که معمولاً سنت در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد، رها شوند. به این ترتیب، فرد در مقابل طیف متنوعی از انتخاب‌های ممکن قرار می‌گیرد. بوردیو، معتقد است در شرایط کنونی، شکاف میان نسل‌ها، شکافی افقی است و در عرصه‌ها و میدان‌های مختلف اجتماعی، اعم از نهادی و غیرنهادی، رویارویی بین جوانان و افراد مسن عملاً حاکی از تعارض میان افرادی با مواضع گوناگون قدرت و ثروت است. به نظر وی، جوان و پیر نه یک امر عینی و واقعی، بلکه یک ساختار اجتماعی هستند که در نتیجهٔ مبارزهٔ بین پیر و جوان در میدان‌های مختلف اجتماعی به وجود می‌آید. در نظر بوردیو، تمایلات نسل‌های پی‌درپی والدین و فرزندان در رابطه با وضعیت‌های متفاوت در ساخت توزیع امکانات و شانس‌های نسلی در رسیدن به وضعیت‌های مطلوب، به وجود می‌آید. در این پژوهش، بررسی تفاوت در بین سه نسل از افراد از نظر سرمایهٔ اجتماعی نشان داد که بین سه نسل از افراد از نظر سرمایهٔ اجتماعی، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، نسل مسن، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند؛ یعنی افراد مسن، اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی بیشتری دارند و متغیر بین‌نسلی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم بر سرمایهٔ اجتماعی تأثیرگذار بوده است. حقیقتیان و غفاری (۱۳۸۹) طی تحقیقی پیمایشی به بررسی علل شکاف نسل‌ها در بین دانش‌آموزان متوسطهٔ شهر لامرد پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که برای جوانان به ترتیب ارزش‌های سیاسی، مذهبی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دارای اهمیت است، اما برای والدین، ارزش‌های مذهبی در بالاترین رتبهٔ ارزش‌ها قرار دارد؛ که

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

نتایج آن با یافته‌های این تحقیق هماهنگی دارد. جورج ریتزر[1] معتقد به نظریه‌های تفاوت جنسیتی است. بر پایهٔ این نظریات، جایگاه و تجربهٔ زنان در بیشتر موقعیت‌ها با جایگاه و تجربهٔ مردان تفاوت دارد. مضمون اصلی این نظریه این است که زنان از جهت ارزش‌ها، شیوهٔ داوری‌های ارزشی، انگیزه‌ها، منافع، خلاقیت ادبی و احساس هویت، بینش و برداشت متفاوتی از مردان دارند؛ به عبارت دیگر، شکل کلی روابط زنان و تجربه‌های زندگی‌شان، شکل متمایزی است. این نظریه‌ها سه تبیین جهت تفاوت جنسیتی ارائه می‌دهند شامل: زیست‌شناختی، نهادی و روان‌شناختی. براساس نظریهٔ بوردیو که معتقد است سرمایهٔ اجتماعی نیز به مقدار زیادی از جنسیت تأثیر می‌پذیرد و این واقعیت را در برمی‌گیرد که زنان احتمال بیشتری دارد تا سطحی ترفیع داده شوند که پیش از آنها زنی در آن سطح حضور داشته است. این تا حدودی با "جنسیتی کردن" مشاغل ارتباط دارد ولی با دیدگاه‌های هم‌جنس بودن هم مرتبط است. چیزی که در اصطلاح «سقف شیشه‌ای» تلقی می‌شود، در واقع می‌تواند دری شیشه‌ای باشد که تنها می‌تواند توسط خود زنان باز شود، البته اگر زنان دیگری آن در را پیش از آن، باز کرده باشند. سرمایهٔ اجتماعی و فرهنگی همراه با هم، "خصلت جنسیتی" یا آمادگی و گرایشی را که تصمیمات، رفتارها و امکانات مردان و زنان را ساخته و پرداخته می‌کند، شکل می‌دهند. با این حال، از آنجا که جنسیت یک "مقولهٔ نامتقارن" است، جامعه برای خصلت مردانه، بیشتر از خصلت زنانه اولویت قائل می‌شود و این مسأله بر روی زندگی افرادی هم که رفتار زنانه را بر می‌گزینند، تأثیر می‌گذارد.

بررسی تفاوت سرمایهٔ اجتماعی در بین زنان و مردان نشان داد که بین زنان و مردان از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، مردان، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری نسبت به زنان دارند. مردان به این علت که مشارکت اجتماعی بیشتری دارند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری نیز دارند. نبوردیو معتقد است سرمایهٔ اجتماعی حاصل انباشت منافع مالکیت یک شبکهٔ با دوام از روابط کم و بیش نهادینه شده در بین افرادی است که با عضویت در یک گروه اجتماعی ایجاد می‌شود، اگر سرمایهٔ اجتماعی، مجموع منابع فیزیکی یا غیر فیزیکی شامل سن، تحصیلات و درآمد باشد که در دسترس فرد یا گروهی از افراد جامعه باشد، پس سرمایهٔ اقتصادی پایه است و سرمایهٔ اجتماعی و فرهنگی، ابزاری برای تحقق آن است. بوردیو باور دارد که این طبقات اجتماعی بالا هستند که سرمایهٔ فرهنگی خاصی را در سلسله مراتب قشربندی اقتصادی به خود اختصاص داده‌اند؛ به نحوی که افرادی که در سلسله مراتب بالاتر قرار دارند، جایگاه اجتماعی بالاتری دارند. این فرضیه مطرح است که به نظر می‌رسد بین گروه‌های سنی مورد بررسی از نظر سرمایهٔ اجتماعی

1. George Ritzer

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

تفاوت وجود دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد بین گروه‌های سنی از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، گروه سنی ٦٦ تا ۷۵ ساله، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. بوردیو معتقد است که سرمایهٔ اجتماعی، حاصل انباشت منافع مالکیت یک شبکهٔ بادوام از روابط کم و بیش نهادینه شده در بین افرادی است که با عضویت در یک گروه اجتماعی ایجاد می‌شود؛ اگر سرمایهٔ اجتماعی مجموع منابع فیزیکی یا غیرفیزیکی شامل سن، تحصیلات و درآمد باشد، در دسترس فرد یا گروهی از افراد جامعه قرار دارد؛ پس سرمایهٔ اقتصادی پایه است و سرمایهٔ اجتماعی و فرهنگی، ابزاری برای تحقق آن است. این طبقات اجتماعی بالا هستند که سرمایهٔ فرهنگی خاصی را در سلسله مراتب قشربندی اقتصادی بالا به خود اختصاص داده‌اند. پس، این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد میزان درآمد در بین گروه‌های سنی از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد.

بررسی رابطهٔ بین میزان درآمد و سرمایهٔ اجتماعی نشان می‌دهد که بین میزان درآمد و سرمایهٔ اجتماعی رابطه وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که درآمد آن‌ها بین سه میلیون تا چهار میلیون تومان است، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. بررسی رابطهٔ بین نوع شغل و سرمایهٔ اجتماعی نشان می‌دهد که بین نوع شغل و سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که حقوق بگیر بخش دولتی هستند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. بررسی تفاوت بین وضعیت تأهل و سرمایهٔ اجتماعی در گروه‌های سنی مورد نظر، نشان می‌دهد که بین وضعیت تأهل و سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که متأهل هستند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. برپایهٔ دیدگاه بوردیو، سرمایهٔ اجتماعی حاصل انباشت منافع مالکیت یک شبکهٔ بادوام از روابط کم و بیش نهادینه شده در بین افرادی است که با عضویت در یک گروه اجتماعی ایجاد می‌شود. به نظر می‌رسد بین میزان تحصیلات فرد و سرمایهٔ اجتماعی در گروه‌های سنی مورد بررسی تفاوت وجود دارد.

بررسی رابطهٔ بین میزان تحصیلات و سرمایهٔ اجتماعی نشان می‌دهد که بین میزان تحصیلات و سرمایهٔ اجتماعی رابطه وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که تحصیلات بیشتری دارند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری نیز دارند. بررسی رابطهٔ بین نوع منزل مسکونی و سرمایهٔ اجتماعی نشان می‌دهد، بین نوع منزل مسکونی و سرمایهٔ اجتماعی رابطه وجود ندارد. این فرضیه نیز مطرح شد که به نظر می‌رسد بین محل زندگی در بین گروه‌های سنی مورد بررسی از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد.

بررسی رابطهٔ بین محل زندگی و سرمایهٔ اجتماعی نشان می‌دهد بین محل زندگی و سرمایهٔ اجتماعی رابطه وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که در محله‌های متوسط زندگی می‌کنند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. فوکو معتقد است که شکل جدید قدرتی بر جنسیت اعمال

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

می‌شود و آن را نظارت می‌داند. نظارتی که هر چند تغییر روش داده است، ولی ماهیت آن ثابت است. این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی و سن ازدواج در زنان و مردان تفاوت وجود دارد. بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف از نظر سن ازدواج نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف از نظر سن ازدواج تفاوت وجود دارد. بررسی رابطهٔ سن ازدواج در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر سن ازدواج تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، سن ازدواج در مردان بالاتر است. با استفاده از نظریه اینگلهارت (اینگلهارت و آبرامسون، ۲۰۱۲) که معتقد است تفاوت‌های بین نسلی به این علل می‌باشد: تغییر در توسعهٔ اقتصادی و فناوری، ارضای نیازهای طبیعی، افزایش سطح تحصیلات و تجارب مختلف سنی، گسترش ارتباطات جمعی و رسانه‌های جمعی، افزایش تحرک اجتماعی و تجارب شغلی، این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی و حضور در اجتماع در زنان و مردان تفاوت وجود دارد. بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف و حضور در اجتماع نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف و حضور در اجتماع، تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن و میان‌سال هستند، حضور بیشتری در اجتماع دارند. بررسی تفاوت حضور در اجتماع در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر حضور در اجتماع تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، مردان، حضور بیشتری در اجتماع دارند. بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف و سرمایهٔ اقتصادی نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف و سرمایهٔ اقتصادی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن هستند سرمایهٔ اقتصادی بیشتری دارند. بررسی تفاوت سرمایهٔ اقتصادی در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر سرمایهٔ اقتصادی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، مردان سرمایهٔ اقتصادی بیشتری دارند. با استفاده از نظریهٔ کلمن[1] که معتقد است جریان‌های جدید خانواده و کاهش استحکام آن، تیپ‌های جدیدی را از روابط نسل‌ها شکل داده است. در جوامعی که همبستگی خانوادگی ضعیف شده است، افراد به جای تکیه بر خانواده در مشکلات، سعی می‌کنند روی پای خود بایستند. اگر روابط متقابل و اعتماد وجود داشته باشد، کنش‌های معین افراد در درون ساختارها تسهیل می‌گردد، این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی آزادی‌های فردی و اجتماعی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد.

بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف از نظر آزادی‌های فردی و اجتماعی نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف و آزادی‌های فردی و اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که میان‌سال هستند، آزادی‌های فردی و اجتماعی بیشتری دارند. بررسی رابطهٔ بین آزادی‌های

1. Kollman

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

فردی و اجتماعی در زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر آزادی‌های فردی و اجتماعی تفاوت وجود ندارد. در جوامع مدرن، گذاری وجود داشته است از «اعتماد مبتنی بر خصیصه فردی به اعتماد مبتنی بر فرآیند و تجزیه و سپس به اعتماد نهادی که از عمومیت بیشتری برخوردار است» این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی و اعتماد اجتماعی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد.

بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف از نظر اعتماد اجتماعی نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف و اعتماد اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن هستند اعتماد اجتماعی بیشتری دارند. بررسی تفاوت اعتماد اجتماعی در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که تفاوت آماری معنادار وجود ندارد. نتایج نشان می‌دهد استرمن[1] با استفاده از یک نمونهٔ چند بعدی، در سال ۱۹۶۹–۱۹۶۸ قضایای اصلی کشمکش بین نسلی را بررسی کرد. نتایج نشان داد در مقایسه با نسل والدین، اطمینان نسل جوان به زندگی کمتر است، کمتر از زندگی رضایت دارد؛ که یافته‌های مذکور با نتایج تحقیق حاضر، هماهنگی دارد و با آن همسو است. با استفاده از نظریهٔ کلمن که معتقد است حمایت خانوادگی و خویشی، نقش مهمی در سرمایهٔ اجتماعی دارد، خانوادهٔ سالم یعنی خانواده‌ای که پدر و مادر هر دو حضور دارند و خانواده‌هایی که وظیفهٔ اصلی یکی از والدین تربیت فرزندان است، نسبت به خانواده‌های تک والدی یا خانواده‌هایی که پدر و مادر هر دو به کار مشغولند، سهم بیشتری از این سرمایه (اجتماعی) دارند. هرگاه سرمایهٔ اجتماعی در شکل کنترل اجتماعی کاهش یابد، شکل دیگری از این سرمایهٔ اجتماعی یعنی حمایت خانوادگی و خویشی افزایش می‌یابد و نبوغ نوع نخست را جبران می‌کند، این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی و انسجام خانوادگی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد. بررسی تفاوت بین نسل‌های مختلف از نظر انسجام خانوادگی نشان می‌دهد که در بین نسل‌های مختلف از نظر انسجام خانوادگی تفاوت وجود ندارد. بررسی تفاوت انسجام خانوادگی در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر انسجام خانوادگی تفاوت وجود ندارد. نتایج نشان می‌دهد استرمن با استفاده از یک نمونهٔ چند بعدی، در سال ۱۹۶۹–۱۹۶۸ قضایای اصلی کشمکش بین نسلی را بررسی کرد. ۲۲۰ دانشجوی جدید دانشگاه ایالتی ایلی نویز[2] (۳۱ درصد مرد و ۶۹ درصد زن، ۱۷۱ مادر و ۱۶۸ پدر، عمدتا از طبقهٔ متوسط) در این مطالعه شرکت داده شدند. طیف وسیعی از عقاید، ارزش‌ها و نظرات، نظیر ترس از مرگ، شعائر و مراسم مذهبی مورد سؤال قرار گرفت، داده‌ها و یافته‌های این پژوهش، یافته‌های پژوهش‌های قبلی را تأیید کرد؛ ولی در مورد شکاف نسل‌ها، مبالغه‌آمیز و گمراه کننده بود.

1. Sterman
2. Illinois

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

فقط در بعضی مسائل بین جوانان و والدین‌شان شکاف وجود داشت؛ که نتایج آن یافته‌های این تحقیق را تأیید می‌نماید. با استفاده از نظریهٔ مید که معتقد است پدیده‌های جمعیتی نظیر مهاجرت، توالی، جابجایی‌های جمعیتی از روستا به شهر و یا مهاجرت‌های بین‌المللی، سبب پذیرش الگوها و سبک‌های زندگی جدیدی شده است و به رفتارهای افراد صورت جدیدی بخشیده است، این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی تحرک اجتماعی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد.

بررسی تفاوت در بین نسل‌های مختلف و تحرک اجتماعی نشان می‌دهد که بین نسل‌های مختلف از نظر تحرک اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که مسن هستند، تحرک اجتماعی بیشتری دارند.این فرضیه مطرح شد که به نظر می‌رسد بین میان‌نسلی تحرک اجتماعی در زنان و مردان تفاوت وجود دارد. بررسی تحرک اجتماعی در بین زنان و مردان نشان می‌دهد که بین زنان و مردان از نظر تحرک اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، مردان تحرک اجتماعی بیشتری دارند. مهرگان و دلیری (۱۳۹۱) دریافتند که سرمایهٔ اجتماعی دارای اثرات مثبتی بر توسعهٔ انسانی در استان‌های ایران بوده است و از سوی دیگر، توسعهٔ انسانی نیز سبب خواهد شد تا لایه‌های سرمایهٔ اجتماعی در استان‌ها شکل بگیرد و تقویت شود، این نتایج با یافته‌های تحقیق حاضر هماهنگی دارد و آن را تأیید می‌کند. نتایج پژوهش غفاری و حقیقتیان (۱۳۹۵) نشان داد که بین سرمایهٔ فرهنگی عینیت‌یافته با تحرک اجتماعی میان‌نسلی افراد در شهر گرگان، در سطح ضریب اطمینان ۹۵ درصد، رابطه وجود ندارد. تفاوت جنسیتی در میزان تحرک اجتماعی وجود دارد که به نفع مردان است. میزان تحرک اجتماعی پاسخ‌گویان، ۸/٦ درصد دارای تحرک میان‌نسلی نزولی، ٢٤ درصد دارای تحرک میان‌نسلی افقی و ٦٧/٤ درصد دارای تحرک میان‌نسلی صعودی بوده‌اند، یافته‌های این دو تحقیق با نتایج تحقیق حاضر هماهنگی دارد و آن را تأیید می‌کند.

در ادامه تبیین‌های مورد نظر برای یافته‌های پژوهش به صورت زیر ارائه شده است:

با توجه به نظریهٔ گیدنز که معتقد است تفاوت نسلی یعنی نسل حاضر با نسل دیروز از نظر آرمان‌ها، ارزش‌ها، گرایش‌ها و باورداشت‌ها، اعتقادات، سبک زندگی و غیره با هم متفاوت می‌باشند، گیدنز، منشأ دگرگونی فرهنگی را تضاد بین سنت و مدرنیته و به تبع، تقابل بین اختیار و خطرپذیری می‌بیند. به عقیدهٔ وی ویژگی مدرنیته، «پویایی»، «تأثیر جهان‌گستر» و «تغییر دائمی رسوم سنتی» است. مدرنیته سبب می‌شود که افراد هر چه بیشتر از قید انتخاب‌هایی که معمولاً سنت در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد رها شوند. به‌این ترتیب، فرد در مقابل طیف متنوعی از انتخاب‌های ممکن قرار می‌گیرد. برای بررسی وجود تفاوت در بین سه نسل از افراد از نظر سرمایهٔ اجتماعی از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شده است. محاسبات انجام شده نشان می‌دهد که مقدار F برابر ۲۰/۰۹۵

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

می‌باشد که با سطح معنی‌داری که ۰/۰۰۰ می‌باشد (در سطح خطای کوچک تر از ۰/۰۱ و اطمینان ۰/۹۹) فرض H_0 تحقیق رد و فرض H_1 مورد پذیرش قرار می‌گیرد. بنابراین بین سه نسل از افراد از نظر سرمایهٔ اجتماعی تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج میانگین‌ها، نسل مسن، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. یعنی افراد مسن، اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی بیشتری دارند و متغیر بین‌نسلی، هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم بر سرمایهٔ اجتماعی تأثیرگذار بوده است. یافته‌های پژوهش حقیقتیان و غفاری (۱۳۸۹) که به بررسی علل شکاف نسل‌ها در بین دانش‌آموزان متوسطهٔ شهر لامرد پرداخته‌اند؛ همسو با این یافته است. نتایج پژوهش مذکور نشان داد که برای جوانان به ترتیب ارزش‌های سیاسی، مذهبی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی از اهمیت و اولویت بیشتری برخوردار است؛ اما برای والدین ارزش‌های مذهبی در بالاترین مرتبه‌ی ارزش‌ها قرار دارد.

نتایج پژوهش نشان داد، که نسل مسن نسبت به سایر نسل‌ها، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. با برگزاری برنامه‌ها و کلاس‌هایی برای افراد جوان و میان‌سال، می‌توان میزان آگاهی و شناخت پیرامون سرمایهٔ اجتماعی را افزایش داد. با اقدام برای تسهیل‌گری کنش‌های اجتماعی و رفع تمامی موانع سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در جهت هر نوع کنشگری اجتماعی زاینده و مثبت، که از هرگونه ناامیدی و دل‌زدگی و ازخود بیگانگی و بی‌تفاوتی اجتماعی که زمینه‌های تضعیف اعتماد اجتماعی را فراهم می‌کند جلوگیری کنند.

با توجه به نتایج میانگین‌ها، مردان سرمایهٔ اجتماعی بیشتری نسبت به زنان دارند، با واگذاری برخی مشاغل به زنان و فراهم کردن شرایط حضور زنان در جامعه، می‌توان میزان سرمایهٔ اجتماعی زنان را افزایش داد. در این زمینه مسؤولان فرهنگی و اجتماعی نقش برجسته‌ای دارند.

با توجه به نتایج میانگین‌ها، افرادی که حقوق‌بگیر بخش دولتی هستند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند. با فراهم کردن شغل مناسب با درآمد کافی، میزان سرمایهٔ اجتماعی را افزایش دهند.

نتایج نشان داد افرادی که تحصیلات بیشتری دارند، سرمایهٔ اجتماعی بیشتری دارند؛ بنابراین آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها باید امکان ادامه تحصیل و حضور در اجتماع را برای تمامی افراد جامعه فراهم کنند تا از این طریق میزان سرمایهٔ اجتماعی افراد افزایش یابد.

با توجه به نتایج این پژوهش، افرادی که مسن هستند اعتماد اجتماعی بیشتری دارند. حمایت نهادهای مدنی از افراد و گروه‌های ناتوان جامعه ضروری به نظر می‌آید تا از این طریق اعتماد متقابل در سطوح خرد و کلان جامعه ارتقاء یابد.

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

با توجه به نتایج میانگین‌ها افرادی که مسن هستند، تحرک اجتماعی بیشتری دارند با توزیع عادلانه فرصت‌ها در بین افراد جامعه، امکان بهره‌مندی همهٔ افراد را از امکانات فراهم کنند.

منابع

۱- ادهمی، جلال (۱۳۹٦) «بررسی ترجیحات ارزشی بین نسلی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر سنندج»، **علوم اجتماعی**، شمارهٔ ۷۸: ۱۵٦-۱۱۷.

۲- ایمان، محمدتقی و مریم سروش (۱۳۹۲) «مقایسهٔ بین نسلی سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی در دسترس زنان در شیراز»، **زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)**، دورهٔ ۱۱، شمارهٔ ٤:۵۳۰-۵۰۹.

۳- اینگلهارت، رونالد و پل ، آر. اَبرامسون (۱۳۷۸) «امنیت اقتصادی و دگرگونی ارزشی» ترجمهٔ شهناز شفیع خانی، **نامهٔ پژوهش**، شمارهٔ ۱٤ و ۱۵ :۱۰۵ -۵۹.

٤- بوردیو، پیر (۱۳۸۵) «شکل‌های سرمایه»، **سرمایهٔ اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه**، گردآوری کیان تاجبخش، تهران: شیرازه.

۵- تونیکس، فران (۱۳۸۷) **اعتماد و سرمایهٔ اجتماعی**، ترجمهٔ محمود تقی دلفروز، تهران: مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

٦- حقیقتیان، منصور و عباس غفاری (۱۳۸۹) «**بررسی علل شکاف نسل‌ها در بین دانش‌آموزان متوسطه شهر لامرد**»، فصل‌نامهٔ تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، **شمارهٔ ٤(۸): ۱۷۳-۱۹۰.**

۷- زارع شاه‌آبادی، طاهر (۱۳۹۵) «مطالعهٔ بین نسلی سبک زندگی دختران و مادران شهر یزد»، **مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان**، ۱٤(۳): ۳٦-۷.

۸- سوارتز، دیوید (۱۳۸۹) «تعیین شاخص‌های مناسب اندازه‌گیری سرمایهٔ اجتماعی در رتبه‌بندی دانشکده‌های کشاورزی»، **رفاه اجتماعی**، شمارهٔ ۳۷: ۳۸۲-۳۵۱.

۹- علامه، سید محسن (۱۳۹۵) «بررسی تأثیر سرمایهٔ فکری، با نقش میانجی مدیریت دانش و سرمایهٔ فرهنگی بر عملکرد سازمان از منظر مدلBSC مورد مطالعه: شرکت گاز استان اصفهان»، **حسابداری مدیریت**، ۸(۲٤): ۸۷-۷۳.

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

۱۰- غفاری، عباس و منصور حقیقتیان (۱۳۹۵) «بررسی و تبیین تحرک اجتماعی میان‌نسلی با تأکید بر سرمایهٔ فرهنگی عینیت‌یافتهٔ بوردیو (مورد مطالعه: شهروندان ۳۰ تا ٥٤ سالهٔ شهر گرگان)» **علوم اجتماعی**، شمارهٔ ۱: ۲۱٦-۱۹۷.

۱۱- فوکویاما، فرانسیس (۱۳۸۵) **پایان نظم: سرمایهٔ اجتماعی و حفظ آن**، ترجمهٔ غلامعباس توسلی، تهران: حکایت قلم نوین.

۱۲- قاسمی، یارمحمد و احسان نامدار (۱۳۹٤) «بررسی رابطهٔ سرمایهٔ فرهنگی و سرمایهٔ نمادین فرهنگی (مطالعهٔ موردی: دانشجویان دانشگاه دولتی ایلام)»، **فرهنگ ایلام**، ۱٥(٤٤ و ٤٥): ۲۱-۷.

۱۳- کلمن، جیمز(۱۳۷۷) **بنیادهای نظریهٔ اجتماعی**، ترجمهٔ منوچهر صبوری، تهران: نی.

۱٤- مهرگان، نادر و رضا دلیری (۱۳۹۱) «بررسی ارتباط میان سرمایهٔ اجتماعی و توسعهٔ انسانی» **پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعهٔ پایدار)**، ۱٥(۲): ۱۱۷-۱۳٦.

۱٥- مینقی اقدم، زینب؛ میرزایی، خلیل؛ سفیری، خدیجه وعالیه شکربیگی (۱٤۰۱) «رابطهٔ شکاف نسلی با آسیب‌های اجتماعی در نوجوانان شهر تهران»، **رفاه اجتماعی**، ۲۲ (۸٥): ۱٥٦-۱۲۳.

16- Badburn, Anton and Coakes, Elayne (2014) «Intangible Assets and Social, Intellectual and Cultural Capital: Origins, Functions and Value», **Conference on Organizational Knowledge, Learning and Capabilities**, Innsbruck, Austria.

17- Boisot, M. (1995) **Information Space: A Framework for Learning in Organizations, Institutions and Culture**, London, Routledge.

18- Boland, R. J. and R. V. Tenkasi (1995) «Perspective Making and Perspective-Taking in Communities of Knowing», **Organization Science**, 6(4): 350-372.

19- Chuong, J. (2009) «**The relationship between junior higher school teachers critical thinking skills with information technology into into curriculum in Taiwan**», Unpblished Doctoral Dissertation, spalding university, from preQest Databases. (UMI).

20- Gelauff, George M.M. (2013) «Social Capital: an Indispensable Asset in the Knowledge-based Economy», Paper for the workshop Social Capital and Economic Development on the occasion of the 75th anniversary of the University of Tilburg.

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]

21- Nahapiet, J. and S. Ghoshal (1998) «Social Capital, Intellectual Capital, and the Organizational Advantage», **Academy of Management Review**, 23(2): 242-266.

22- Parks, J. B., & Roberton, M. A. (2008) «Generation gaps in attitudes toward sexist/nonsexist language», **Language and Social Psychology**, 27(3), 276-283.

23- Portes, A. (1998) «Social Capital: Its origins and applications in modern sociology», **Annual Review of Sociology**, 24: 1-24.

24- Suriach, J,. Moreno, R (2017) «The Role of Intangible Assets in the Regional Economic Growth», **Investing Actions Regionals**, No. 20,p165-193.

[Downloaded from scdsjournal.ir on 2026-11-20]